

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

8 de Collatione bonorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

18 ¶ Quod obseruatur & in petitione totius hereditatis, & in petitione partis, *l. que de tota, 76. de rei vind. P. l. 1. si pars here. peti. l. b. 5. P. tit. 4.* differentia in aliquibus constituta, petissimum in quaestione, quando & aduersus quos agere debent heredes qui petunt. Nam si petunt plures heredes, & plures sint possessores: coheredes, non a singulis, sed omnes ab omnibus petere debent, *d. l. 1. §. quimmo, eo.* Et si petatur pars tanquam ab herede, non hac actione, sed familiaris circumsundæ iudicio petendum est, *d. l. 1. §. proinde, & l. non possumus, 7. eo.* Et si cum coherede possideat extraneus tantum conueniendus est petitione hereditatis, *d. l. 1. §. si ego, & si item si cum.* Atque in hac partis petitione, ratio habetur eorum, qui sperantur admitti ad partem, *d. l. 1. §. si. & l. 2. §. 3. 4. 5. eo.* Et potest etiam conueniri possessor, partem possessarum rerum libere cedere, pro altera autem potest litigare, *l. permittendum, 8. eo. l. quidam, de re. ore. & si corr. per. P. ¶* Datur porro hæc petitio hereditatis eis, qui intendunt se esse heredes, *l. legitimam, 8. eo. P. l. scripti, 9. C. eo.* seruato ordine succedendi: ut primum scriptis & testamentariis, & iis locum non habentibus, legitimis ab intestato, *l. si debitor, 45. de per. here.* Nec vteur petitione hereditatis, qui se heredem non contendat, in *l. ei qui partes, 57. eod. l. emtor, C. de hered. vel act. vend. tit. de fideic. here. peti.* Agetur istaque petitione vtili, ut & qui emit hereditatem a filio, & is cui ex senatusconsulto Trebelliano relictita est hereditas, *l. 1. §. si qui totam, si pars here. peti. P.* Et in summa, qui totam vel partem hereditatis petit, ius non ex eo metitur, quod possessor occupauit, sed ex suo iure, *l. hereditatis, 7. de petit. her. l. hered. in quibus causis, cess. lon. temp. pres. C. l. licet, C. de iure deli.* Quare petitio hereditatis competit maxime ex iure aëtoris, quia successor ab intestato, vel ex testamento, quamuis & ex facto rei conueni, consideretur quoque, ut quia rem hereditariam possidet, vel quia dolo desit possidere: ut diximus.

20 ¶ Sed videndum antequam detur, num præscriptionis exceptione ab agendo submouetur. Non enim viuunt agendi facultas petitionis hereditatis, ultra 30. annos: minori enim spatio non excluditur: quia partim personalis, partim realis est, *l. cum autem, §. si. & l. §. de ad. ed. Si* agatur tamen de suis, & sexaginta annos requiritur in peremptione petitionis, diximus in c. de aduenda & repudianda hereditate, & de iure deliberandi.

21 ¶ Effectus istius petitionis sunt, declaratio facta per iudicem, heredem esse vincentem, vel non esse. Et si sit, res hereditarias ad illum pertinere, restituere ab aliis possessas debere, cum fructibus & accessionibus. In fructibus tamen & accessionibus distinguitur, inter bonæ fidei & malæ fidei possessorem condemnatos. Et glossa quidem singularis est in litem ventunt, 2. 2. §. fructus, ad verbum, omnes de petitio. hered. que asserit falsam esse sententiam eorum, qui dicunt bonæ fidei possessorem victum possessionis hereditatis non facere fructus suos: putat enim suos facere. Sed quamuis faciat suos, nihilominus restituendos per hæc actionem. Et peti iure actionis per rei vindicationem, ut in rehditoria responsum, *d. litem veniunt, §. item non solum, & §. fructus, & l. cum here, 59. l. sed & l. lege, 28. §. si. l. quod si non, 29. & l. ancillarum, 30. de petit. hered. P.* Ego certe non immorabor in istis inutilibus quaestionibus, sed dicam cum Iuriscosulto, augmento hereditatis venite in hereditatis petitionem, si quidem ex ipsa hereditate accedunt, non quæ extrinsecus: quia ea personæ possessoris accedunt. Et fructus augere hereditatem, siue ante, siue post aditam hereditatem accesserint: videlicet si eos possideat, & locupletior ex illis ita factus sit, *l. 1. C. eo. tit. §. si heredi, de offi. iudi.* Consumtos autem nec exstantes, non restituit, *l. illud, 43. de petit. her. P. l. 1. §. fin. & l. 1. C. eo. d. l. fructus, 34. & l. ceterum, 32. de rei vind. l. certum est,*

22 ¶ At malæ fidei possessor, qui sine titulo possedit, vel qui post litem contestatam suum titulum sufficientem non potuit ostendere, a tempore malæ fidei, & litem contestatæ, de perceptis & consumtis, & de percipiendis, id est, qui per alium percipi potuissent, tenetur. Post petitam hereditatem, quilibet possessor contestatus litem, incipit esse malæ fidei, vel ex quo scire potuit & denunciatum ei fuit, *litem veniunt, 22. §. petitam, eo. P. l. 1. C. de iis quibus ut indig. ¶* Ceterum, ut plenius intelligas quæ restituenda sunt per iudicium huius actionis, lege integrum Senatusconsultum, sub Adriano factum, & eius explicationem, in litem veniunt, 22. §. præter hæc, cum §§. seq. & legibus vsque ad l. Si a domino, quæ est 39. de petit. hered. P. hoc autem senatusconsultum primum fauore factum erat, sed Imperator Aelius Antoninus, ad priuatos hereditatis petitores traduci præcepit, in l. de petit. here. C. Vide & de his possessoris bonæ & malæ fidei præstationibus Alexandrum, in l. si marito, solut. matrim. P. ¶ Effectus autem

instituta & proposita actio petitionis hereditatis, ne possessor hereditatis, de qua controueria erat, antequam litem incoaretur ex ea possit distrahere, nisi maluerit pro omni quantitate hereditatis, vel pro æstimatione rerum eius satisficere, aut nisi prætor causa cognita permittat diminutionem: veluti funeris, vsurarum, vel pignorum liberandorum causa, *l. ditius Pius, §. de petit. hered. 4. ¶* Sed & per hanc non tantum prospicitur petitori obtinere, sed etiam possessori succumbenti in debitis solutis creditoribus, iuxta l. si quid possessor, 34. cum suis §§. de petitio. hered. *l. de hereditate, 5. C. eo.* habetur & ratio impensarum vtiliter, vel necessario factarum, *l. herei furiosi, 54. eo. P.* siue agatur de bonæ fidei possessore, siue de prædone, *l. plane, 41. l. si a domino, 39. §. fructus, eod.* Ne petitor aliena cum iactura locupletetur, *l. nam hoc natura, de condi. indeb. P. l. iure natura, de re iur. P.* Vtiles quæ sunt & necessariæ in petitione hereditatis considerandæ, docet Caius, in l. vtilis, 42. de petitio. hered. P. quæ ve in rei vindicatione, in fundo, de rei vindic. P. quæ in alio, l. 3. §. nes generaliter, de impen. in reb. dor. fact. P. l. impensa, 79. de verbo. signific. P. Verumtamen hoc interest inter bonæ fidei possessorem & prædonem, in causa impensarum. Quod bonæ fidei quidem possessor omnino impensas deducat, licet res non exstent in quas fecit: sicut tutor & curator cōsequitur. Prædo vero non aliter, quam si res melior sit, *d. l. plane, Nam* prædoni probe dicitur, non debuisset in alienam rem perpetuacuas impensas facere: ut tamen potestas ei fiat tollendorum, quæ sine detrimento ipsius rei telli possunt, *d. l. vtilis, de petit. her. P.* Habetur & ratio summi factorum a possessore in mortui infirmitatem, & sanus ex suo proprio patrimonio, si que compensatio, *l. in restituenda, 4. C. eo. ¶* Et in summa, damnatus restituere possessam hereditatem, eam restituere non compellitur, nisi pro omnibus quæ rite ab eo gesta sunt, petitor ei satisficiat, rationibus inter petitorem & possessorem prius contractis, *l. si. §. sin autem ex contractibus, C. eod.* Et ideo, si postquam legatum petitor a possessore accepit, vicent hac actione, legatum tenetur ei restituere, *l. postquam legatum, 46. & l. cum is, 47. eo. P.* & si legata vel alia soluta reddet, tanquam heres, habet ius retentionis, donec pro illis a victore satisfiat, *l. quod si possessor, 19. de petit. here. P.* Et quemadmodum possessor euidæ hereditate tenetur restituere, & actiones si quas nactus fuerit: ita etiam illi petitor cauere debet de eo quod abest: ut si possessor cauerit damni infecti, *l. illud quod, 43. §. actiones, eod. ¶* Rationes introductæ actionis petitionis hereditatis, possunt esse illæ generales, quæ pro omnibus actionibus adferuntur, nempe, ut iure & per iudicem quisque sua repetat, non propria auctoritate, *ex l. ex stat. quod me cau. l. pen. & sin. ad leg. Iulii, de vi priuati, P. l. 1. C. de suffrag. neve iudex permittat ad arma venire, quos potest sua iurisdictione compescere, l. a quissimum, de usufruct. l. nullius, C. de iuda. Et* ne possessores rerum alienarum locupletentur cum alterius iniuria, *l. locupletari, de re iur. in 6. l. nam hoc natura, de condi. indeb. P. l. iure natura, de reg. iur. P.* Adest & fauor institutionis, quia ita suprema hominum iudicia fortuantur effectum. Quod etiam fieri publice interest, *l. vel negare, quemadmodum test. ape. P.* Item cauetur iudicio petitionis hereditatis, ne hereditas ad alios quam ad legitimos perueniat successores: ne ad alienas familias bona vsurpata perueniant. Et ita ne maioris splendor vel extinguatur vel conspurcetur.

De Collatione Bonorum. Cap. 8.

Lib. 37. P. tit. 6. Lib. 6. C. tit. 20.

- 1 Collatio bonorum æquitas.
- 2 Conferre quid.
- 3 Collatio in successibus quid: & eius diuisio, nu. 4.
- 4 Quæ conferantur: & nu. seq. & emancipatus quæ conferat hodie.
- 5 Pecuniam castrensē vel quasi non conferuntur.
- 6 in filium impensa, tam si uxororum causa, quam dignitatis & librorum: num conferantur: & rationes, nu. 8. & 9.
- 10 Conferuntur, quæ in Legitimam imputantur.
- 11 Professitia bona, quod pertinet ad collationem, quæ dicantur.
- 12 Collatio præfectorum in quibus rebus cesset.
- 13 Remuneratoria donationes quare non conferantur, & quales esse debeant eam ob rem.
- 14 quæ Donationes in filiosum, per patrem facta conferantur.
- 15 Illud, C. De collatio. explicatio.
- 16 Donatio causa mortis cur non conferatur.
- 17 Fructus percepti ex donationibus, quæ morte patris confirmantur, conferuntur.
- 18 Officiis omni per patrem filio fructus, num conferri debeant.

19 Lucretium

- 19 *Lucrum ex pecunia paterna acquisitum per filium, num conferri debeat.*
 20 *Utrum an conferenda sint provenientes ex pecuniis patris.*
 21 *Dos qua sita per filium fam. vel donatio propter nuptias per filiam, non conferuntur.*
 22 *in Collationem non veniunt, qua filiis quaruntur post mortem patris.*
 23 *Conferre quantum debebat olim emancipatus.*
 24 *Conferre qui teneantur successuri.*
 25 *Emancipati quando & quomodo conferant suis, & contra quomodo emancipatis suis.*
 26 *Conferendi potestas transit in heredes.*
 27 *Conferendi forma, re seu facto, & cautione.*
 28 *Collatio in qua successione locum habeat.*
 29 *Filia, qua post renuntiationem dote accepta bonorum vult succedere patri, debet conferre.*
 30 *Collationis finis, est aequalitas.*
 31 *Collationis inducendarationes.*

EX variis ꝑ succedendi formulis, concurrentibus heredibus, dum in petitione hereditatis obtinuerunt, pro distinguenda cuique parte, proque ea suscipienda sine iniuria alterutrius, ad collationem bonorum perveniendum: potissimum olim, ubi filius qui in potestate est aliquo iocundo affectus est, interuentu emancipati, l. i. §. totius, de collat. bono. P.

ꝑ **ꝑ** Conferre generali sua significatione, vnde & collatio, nihil aliud est, quam in vno locum ex diuersis ferre, congerere: vnde prodierunt appellationes munificentiae, collatio beneficiorum in iure pontificio: & alia, conferre signa, manus, & similia. Conferreque dicimus Gallice, *mettre en vn.* vt conuenire dicuntur, qui ex diuersis locis aut motibus animi, in vnum veniunt locum, & in vnam concordant sententiam, l. i. §. conuentionis, de pact. P. Quare hoc genus debet secundum res quae conferuntur, vel secundum negotia, ob quae conueniunt vel conferuntur restringi, c. *intelligentia, de verb. sig.* ꝑ **ꝑ** Collatio itaque, quando agimus de successione bonorum, definitur, vt sit bonorum propriorum cuiusdam generis, cum hereditatis facta inter succedentes proportionibus distinguendis vna consideratio, colligitur ex l. 2. de coll. bono. P. ex l. filia, de collat. C. Dico considerationem tanquam vnus corporis esse collationem, ex bonis propriis & hereditariis: non enim dico communicationem, quia aliquando in collatione bona propria, quae quis habet aliunde quam ex hereditate, non communicantur, sed per retentionem remanent penes possidentem: qui tamen ea confert, sed minus accipiendo ea retinet, l. dote, C. de d. Et inter dum sine communicatione, liberando, vel cauendo patrem conficit, & contribuit collationi, l. 2. §. emancipati, C. eod. Quae adfert successurus, ea dicitur conferri: illa autem quae hereditaria sunt, non conferri, sed diuidi dicuntur, l. filia licet, l. i. eod. C. ꝑ **ꝑ** Collationis olim vna erat species, quia tantum olim emancipati conferebant suis, cum quibus succedere volebant, & non sui emancipatis. Hodie vtique fit, & ita alia est, quam conferant sui emancipatis, alia quae suorum emancipatorum posteritati dicitur. ꝑ **ꝑ** Facienda collatio de propriis eius qui succedere vult, cum bonis hereditariis. Nam aliena non conferuntur, quamuis sint penes conferentem, sed propria, l. i. §. l. 2. §. illud, §. l. 3. §. emancipati, de collat. bono. P. Et ideo fit deductio eius alieni a bonis conferentium, §. illud, §. l. ea de mero, C. de collat. Cum bona etiam tantum dicantur, deducto a re alieno, l. sub signatum, §. bona, de verb. sig. P. Antiquitus iure Pandectarum, omnia bona propria tam aduentitia quam profectitia, nisi a iqua speciali lege exciperentur: emancipatus conferebat suo, cum quo in bonis paternis succedere desiderabat, in d. l. i. §. 2. ubi, *bona sua omnia, de collat. bono. P.* Hodie tamen confert tantum profectitia, l. fin. C. de collat. Ratioque diuersitatis vtriusque iuris, quia antiquo iure nihil sibi quae rebatur filius familias, sed omnia patri, l. placet de acq. her. P. Emancipatus vero acquirebat sibi. Quare cum & sua opera auget bona patris filius in potestate constitutus, æquum vltim fuit, vt qui pudente tempore sibi quae fuisset emancipatus, si vellet bonorum paternorum fieri particeps, filio suo sua conferret. Ne incommodo aliquo afficeretur qui erat in potestate, interuentu emancipati, l. i. in princ. §. toties & l. si filius, i. de collat. bono. P. Hodie autem nec filius sui, quærit ex integro patri aduentitia, nisi quoad vsum fructum. Et cum emancipati & sui differentia in acquisitione, sit tantum in profectitiis quæ patri suus quærit, l. cum non solum, de bon. qua. lib. C. non autem emancipatus: ideo hæc profectitia emancipatus tantum, in quibus potest esse in æqualitas, quod

pertinet ad bona paterna, confert. ꝑ **ꝑ** Non conferuntur autem vtroque iure, quæ præcipua remanent etiam in potestate patris existenti, quamuis ea perveniunt ad emancipatum, l. si fratres, §. 3. §. idem Papinianus, pro soc. P. quale est peculium castrense vel quasi castrense, l. i. §. nec castrense de collat. bono. P. l. si. C. eod. & alia quæ studiorum causa sine reputatione a patre in emancipatum elargita erant, si non animo reputandi concedantur, l. que pater, fam. eris. P.

ꝑ **ꝑ** Scio tamen disputatum, num libri, & similia quæ studio rum causa filio fam. vel emancipato data, castrensis sunt, conferantur, Bart. in l. i. §. nec castrense, de collat. bono. P. Idem & Cyn. in l. filia, C. de collat. Nicol. de Mater. in l. si donatio, C. eod. & num peculii castrensis vel quasi censentur. Et quidem, quando libri imputentur in legitimam alibi dictum est. De collatione tamen superest quaestio. Pro qua, dico breuiter, expensa in filium studiorum causa per patrem sine protestatione repetendi, & quæ consumpta sunt bona fide studendo, & in ea causa per filium, non venire in collationem, sed propria esse filiorum, per l. que pater, §. si. fam. i. eris. P. l. Nec enim, de nego. gest. l. si. de peti. hered. aurb. ex testamento, de coll. C. Bart. in l. nec castrense, i. de coll. bono. Quod si metricibus, vel ludis, quæ studiorum causa data erant, filius consumserit, cessante causa studii, privilegium illi denegatur, Bart. in aurb. quod locum, C. de collat. Petr. de Bella perissa, in l. pactum quod, C. eod. & imputare sibi & conferre tenetur, tanquam qui perdidit culpa sua & dolo, arg. l. i. §. conferretur, §. l. 2. §. de illis, de collat. bono. Et quod non impendit pecunias in rem ob quam data erant, & causa non secuta, l. pen. §. si. de dona. C. §. tot. rit. de cond. ob caus. C. §. tit. de cond. caus. si. de cond. non se quoniam P. Studiorum causa hic cessat, quæ privilegia multa habet, & quæ faciat liberos data a patre sibi non imputare nec conferre. Facit enim in primis, quod officii paterni munus præcipuum sit, instituire liberos & nutrire, animaque potior est corpore, l. sancimus, de sac. eccl. C. Et quemadmodum iure naturali tenetur qui generavit nutrire alimentis corporalibus generatos, l. i. §. si. de inst. §. i. P. §. i. de iure natur. & conseruare: ita & animum eorundem debet bonis præceptis imbueret: & si ipse non possit vel nesciat, æquum est vt suis expensis ab aliis fieri procuret. Deinde laboriosum certe opus est studium literarum, prudentiae atque virtutis disciplina, & ob ea multa pericula subeunda in peruagandis prouinciis, multisque iniuriis exposita discentium, vt suos aliquando docere possint, peregrinatio: vt miseratione saltem, si non remuneratione, studiorum labor dignus sit, aurb. habita, C. ne fil. pro pat.

ꝑ **ꝑ** Et ideo collatio eius gratia impensæ non exigitur. Quemadmodum nec eius quod indignitas est filii impensum est, quæ onus habet, l. i. §. sed an id quod, de collat. l. fin. de peti. hered. P. l. si vni ex heredibus, §. idem scribit, fam. i. eris. C. quæ nihil commo. d. ad successores mortuo filio transmittit, l. omnimodo, §. imputari, de inoff. testam. C. Fiunt impensæ virtutis causa, vnde commo. d. inæstimabile oritur, cum in libros impenduntur, l. pen. ad exhib. P. Et in hæc causam studiorum, pecuniaz mutuo datae filio familiaris, repeti possunt per creditores a patre, tanquam in rem patris vertæ, l. Macedoniani, ad Senat. C. Maced. C.

ꝑ **ꝑ** Sed & peculium quasi castrense dicitur, quod aduocatis lucro cedit, l. fori tui culmine, 4. de aduoca. diuer. ind. C. vt pote qui in castri fori & tribunalis iudicialis, gloriosæ vocis munimine, se suorumque vitam & clientum bona defendendo, militare videntur, l. aduocati, 1. 4. eod. Libri quoque, scholasticorum arma dicuntur, gloss. in l. nepos Procuro, de verb. signific. vt pote tyronum. Quæ circa cum res, quæ castrensis sunt peculii, non conferantur fratribus sed præcipua sunt, non possimus, vt opinor, recte in expensis & libris studiorum causa datis, collationem statueret, præter legis & patris voluntatem. Dubitandum tamen non est, alios libros qui non dati sunt filiis, quique eius nomine comparati non fuerint, sed qui fuerint patris defuncti, in medium & distributionem esse producendos: nisi improbatæ lectionis sint, quia tunc non diuidi, sed corrumpi debent, vlt. in l. cetera, 4. fam. i. eris. P. ꝑ **ꝑ** De aliis rebus in collatione generalis regula ponitur, ea conferenda esse, quæ imputantur in legitimam, in l. illud, C. de coll. Ceterum horum pauca profectamur quæ profectitia sunt. ꝑ **ꝑ** Constitunt enim resolutionem interpretes, profectitia bona conferri quæ veniant in collatione, quando processerunt ab illis, de quorum hereditate agitur diuidente, l. ut liberis, C. de coll. Sicq. dos, donatioque propter nuptias, computantur in legitimam, quando profecta sunt ex eius substantia, de cuius hereditate agitur, l. quoniam nouella, C. de inoff. test.

¶ Ceterum casus quidam sunt, in quibus nec ea profectitia conferantur, ut si pater expressim velit non conferri, §. *illud quoque, de trien. & semis, in amb. vnde summa aurb. ex testamento, C. de coll. 2.* Dicunt & donationes simplices non conferri factas in filium factas. *l. pen. C. eo glo. in d. aurb. ex testamento, ad verb. datorum.* quia morte tantum confirmantur. Neque etiam istæ in legitimam comparantur, nisi expresse sit dictum in donatione, *l. si quando, §. & generaliter, de inoff. testam. C. p. in d. aurb. nu. 10. l. si cum mortis, de inoff. test. l. etiam, §. si debita, de bon. liber. P.* Et sic videtur esse acquiritum ex illis post mortem patris: quæ autem filii quaerunt post mortem, non conferunt, *l. ea demum, 6. C. de collat.* In quibus casibus autem casibus donatio facta filiosam, vel emancipato statim valet, in illis habet locum collatio, scilicet ut ea post mortem patris conferantur, *l. si & Alex. in d. aurb. ex testam.* Inuenies porro qui sunt illi casus, quibus valeat statim donatio facta filiosam, apud Iasonem, ad l. frater a fratre, de cond. in deb. P. Quocirca donationes quæ factæ emancipatis statim valent, & donationes quæ in pactis matrimonii filiosam a patre sunt validae, *Guid. Pap. de off. 13. §. 4. s. conferentur.* ¶ Tamen remuneratorie filiosam factæ, quæ statim valent, ut aiunt interpres in aurb. vnde & si pater, de inoff. testam. Soc. cons. 125. inci. visa, vers. confirmo. non conferuntur: quia censentur ex peculio aduentitio filiorum, & eorum industria quaerunt, *gl. in l. si donatione, §. ubi ius, de coll.* Sicuti nec aduentitia conferuntur, *l. si. C. eo.* Si modo de meritis appareat vere, nec ex relatione seu assertione sola patris colligantur, interpres in d. l. si donatione, Soc. cons. 295. in 3. & 4. nod. & si merita eius generis sunt, ex quibus tatum extraneus consequi a patre mereretur, quantum filius obtinuit, ea relictum, ubi iuxta servitii meritum, de testa. Nam quod excedit meritum, donatum, non dicitur aduentitium: quamvis quidam repugnent & aliter explicant, *Chass. ad §. 5. de successions, ad verb. de testatur par testam. nu. 49. in cons. Burgum. dispn.* Sed & merita ea debent esse ad hunc effectum, ad quæ ratione obsequii filius non teneatur: quia obsequialia merita, remuneratione non exigunt, *l. filia, C. de pa. Bald. in l. filia cuius sum. erro. §.* Et turpiter videtur accipere, qui accipit ut faciat ea, quæ facere debet alioquin, & tenetur ad restitutionem, *l. si de cond. ob tur. cau. P. §. Adferuntur autem a glauth. ex testamento, C. de coll. 3.* casus, in quibus donatio, quæ sit liberis, quæve tempore mortis confirmatur, conferenda est. Primus si pater vni filio donauit inter viuos, alteri ob causam: ne altero conferente, alteri iuxta qualitatem constituitur, *l. pen. C. de coll. 2.* Si pater iussit conferri, *l. si quando, §. fin. de inoff. test. C. l. si non mortis, eo. P. 3.* Si ita dedit, ut datum esset in peculio profectitio, *l. si donatione, C. de coll.* Nam tunc non est proprie donatio, quia peculii domini ad patrem pertinet, *l. in d. aurb. ex testamento, nu. 4.* Addit Iason. *Idem ubi sup. nu. 10.* alios casus, 4. Si is cui simplex donatio fit, emancipetur, quod tunc ea donatio esse incipit ex numero earum quæ statim valent, in l. siue emancipatis, C. de don. l. donationes in concubinam, 32. §. pater, eo. P. l. si. C. de eman. libe. & conferuntur, 5. eadem ratione, quia donatio facta ab Imperatore filius statim valet, & a rege qui superiorem non habet, §. *item sacramenta, de pa. iura. firm. coll. 10. in aurb. Lud. Rom. cons. 446. incip. primus proposita consultationis articulus facit l. donationes quas parentes, de don. int. vir. & vxor. C. l. omnium, C. de test. eadem post eius mortem venit in collationem, secundum aliquos, quibus tamen merito repugnat Iason, per l. cum multa, C. de bon. quæ lib. Et donationem hanc habere peculii aduentitii naturam, tradit quod non conferuntur, *l. fin. C. de coll. §. Resolutum adhæc est, donationes quæ ante emancipationem vel post, filii sunt a patre, vel ab eo cui succedere desiderant, conferendas esse, l. vi liberis, C. eo.* Quia statim ubi factæ sunt valent, *l. 2. C. de inoff. don. cum smi.* nec peculii iure teneri possunt, *l. si. C. de inoff. testam.* Et quamuis aliqui interpretes in contraria sunt sententia, tamen Iason pro hac pugnat, *l. in d. aurb. ex testamento, nu. 14. ubi, tertius articulus.* Neque facessere dicit, *l. illud, C. de collatio. ubi filius donationem habens a matre, conferre non tenetur, nisi propter æqualitatem, quando is habet donationem simplicem, frater vero nullam habuit, vel nisi conferri iusserit pater donando, filius autem intuitu matris, eius est nature & qualitatis, eius emancipatus respectu patris: quia fecerit non habent filios in potestate, §. *famina, de adopt. l. nulla, de suis & legit. P.* Nam responder cum Bart. & Baldo, filios matris intuitu, diuersum genus constituere in successione matris, a filius emancipatis volentibus succedere patri: quod emancipati iure *l. 2. tab. & iure antiquo ciuili non succedere & ideo pro iniuria, qua afficere suos videbantur, quando cum illis succedere volebant, decretum erat, ut illi conferrentur in iure vero***

successionis, matris intuitu, æquale ius filiorum nullam habebat iniuriam, nec distinctio erat liberorum, neque olim ab illis collatio desiderabatur. Minus quoque ad rem facit, quod filii sui succedentes possunt agere contra emancipatos, ut restituant quod est in mensum in illorum donatione, *l. 2. C. de inoff. dona.* Siquidem hoc non pertinet ad collationem succedendi causa. Illi enim non dicuntur succedere, quibus in officiosa donatio, in quantum excedit, minuitur.

¶ Ceterum in officia dum non est, donationem causa mortis, factam emancipato vel suo, propriam fieri, nec conferendam: quia ea non valet pendente vita patris, nec simplex est, sed morte confirmatur, *l. pen. de col. bon. P.*

¶ Veruntamen, etsi donationes simplices profectitia, quæ tantum firmantur morte patris, non conferantur, tamen fructus ex his percepti in vita eiuudem patris, conferri debent: quia donationes quæ firmantur morte, retrahuntur ad fructus perceptos in vita patris, hisque, si filius nolit cum aliis succedere, filii sunt, nec restituantur, *l. donationes quas parentes, C. de don. int. viri & vxor. Quemadmodum de fructibus aduentitiorum filiosam, dicitur, qui quaeruntur patri, l. 1. de bon. mater. C. l. cum oportet, de bon. qua. libe. & si donati sunt filio, conferri debent percepti pendente eius vita: illi enim profectiti sunt, l. in prin. ad aurb. ex test. contra Ang. Quos tamen si voluntate patris filius, cuius proprietates erat, percipit, censentur donati: eosque, si successione patris abstinet, restituere non tenetur, *d. l. cum oportet, §. fin. autem.**

¶ Sic quando filius teneatur conferre estimationem militiae vel officii, quod vendi & ad heredes transmitti possit, quicquid filius lucratus est ex illa militia vel officio, deducta per filium estimatione oneris personæ suæ, ex sententia Bartoli, in l. 1. §. nec cast. coll. 4. de coll. bon. P. conferuntur. Ego tamen dubito in hac conclusionem: quia expressum non est legibus quippiam de fructibus militiae, quam imputari voluit, *l. illud, C. de coll. in l. omnimodo, §. imp. de inoff. testam.* Et quia in collationum quaestione, nihil imputandum est vel conferendum, nisi legibus expressum sit, etiam in profectitiis, *l. illam, C. de collat.*

¶ Maius porro debium est in quaestione quotidiana, num si pater quandam pecuniam tradidit filio, ex qua filius alius lucratus est negotiando, lucrum illud ex pecunia conferendum sit. Et gloss. iuncto textu in l. cum oportet, de bon. quæ libe. C. per illum textum, illud tanquam ex substantia patris quaeritur & profectitiu esse existimat, ut & ea quæ contemplatione patris filio adueniunt. Atque id ipsum in vltis quaestis ex pecuniis patris obtineat, quas censet ex re patris venientes, *facit §. 1. per quas per nob. acq. l. Balista, ad Trebel. P. l. in fideicommissi, §. nonnunquam, de vsur. l. ex re, de vsur. P. Et eius sententia est Bart. in d. l. cum oportet, & in l. 1. §. nec castrens, de coll. bon. P. Sed & cum illis idem Bart. in tract. de duo frat. & in cons. in contra vltus, & in l. illud, C. de coll. vide Jo. Imol. & Alex. in l. 3. ad l. Fal. P. perpendit morem regionis: ut si filius negotiatus fuerit in pecunia patris, & lucrum inde factum sit industria eiusis patrem accipiat, quam accepturas fuisse ex more regionis infertur, tanquam aduentitiam, perpeniam industria filii, num ea sit digna tanto lucro. Et hæc certe proximam æquitati mentem opinor, si agamus de emancipato accipiente pecuniam profectitiã. In suo vero, qui tenetur operari patri subdito, nec arbitror sine magna causa veram, ad stipularerq; la bens Baldo, in amb. ex testamento, C. de coll. qui reprehendit in prædicta opinione Bartolum. Quod si non constat pecunias, in quibus filiosam negotiatus est & lucrum fecit, fuisse paternas vel profectitias, sequenda est gl. ad d. l. cum oportet, ad ver. ex eius substantia, in fine. ¶ Sed vltimus dico, fore neminem pecuniam quaeritam contra prohibitionem vsurarum per filii nomine suo, qua turpe est illius lucrum, non venire in collationem, etiam si tunc fuerit in factis patris, iuxta l. quod seruus, de acq. rerum dom. P. l. cum duob. §. idem Papiasianus, pro soc. P. Si tamẽ viuas nomine patris exercuerit, acquirere patri, non tanquam filius, sed tanquam negotiorum gestor, *l. qui proprio §. item quaeritur, de pro. P.* Possunt tamen ab vtrisque euinci, & ab illo & a coheredibus, tanquam illicite quaestæ, & quæ secundum iura pontificia restitui debent, *cle. 1. de vsur. & tot. tit. in antiq.* Eaque respondere ratione pestemus, hæc, ut turpia lucra, conferendas non esse, nec diuidendas per l. cetera, fami. erro. Quemadmodum quæ perniciosa alicuius, vel alio modo turpi filius quaerit, conferri non debent, potius a fisco vindicanda, in l. videamus, quod met. caus. P. l. in hered. de calumniat. P. l. vni. ex del. dis. in quan. here. tene. P. l. Lucius Titius, §. de in esse. P. potissimum si non liqueat, cui facienda sit restitutio.*

¶ Non

¶ Non confertur etiam fratribus, dos a filiofam. lucrata ex morte uxoris per statum, puta Tholosa, quia tale lucrū est aduentitium, *Bart. in l. 1. de bonis quae l. Bald. in auct. ex testamento, C. de collat. l. 2. § emancipati, de coll. dot. P.* Et aduentitia non confertur, *l. fin. C. de collat.* Et proinde filiofam. quae post mortem patris vult vna cum fratribus succedere, non tenebitur conferre nomilia, vestes, & alia incrementa, quae lucrata est ex morte sponsi vel mariti, *Bald. in l. cum in te, C. de donat. ante nupt.* tenetur tamē conferre dotem profectitiam, *l. filiam cum fratribus, C. de collat. l. pater, ad l. Falci. P. l. 1. de collat. dot. P. l. ut libe. de col. C.* imputando & minus ex hereditate accipiendo, *l. dotis quidem petitio, C. eod.* Dos enim in periculo est mulieris, etiam si maritus eius, cui data est, sit solvendo: cum ei imputari possit, marito vergente ad inopiam, quod non repeterit dotem, si modo sui iuris fuerit, & legitimae quoties, non aliter, *auth. quod locum, C. de collat.* Et hec proculdubio vera, quando filia ab intestato vult cum aliis succedere, vel contra tabulas. Tamen iure Codicis, filia quae succedebat coheres ex testamento, non conferebat, praeterquam si pater dixisset, *l. filiam, in l. eod.* Hodie contra, & ab intestato, & ex testamento ordinata collatione, *auth. ex testamento, eod.* Sicque Arcadius & Honorius dotem profectitiam, a patre vel eius occasione acceptam, voluerunt filiam cum fratribus succedere volentem, miscere, & in medium proferre iusserunt, *l. omni. vnd. libe. lib. 4. C. Theod. tit. 2.* quando videlicet dotē non contenta, vel legato, vult succedere: alioquin enim, si ius, vel altero illorum contenta, abtineat se a successione paterna, non cogitur conferre, *l. si pater pro filia, 4. de col. dot. P. l. a patre, § l. filiam, de collat. C. l. omni. § vnde amicus, de res. v. xor. ar. C.* Placuit autem Senatui Parisiensi, 2. Augusti 1536, dotis fructus, seu pensiones solutas, pendente dilacione solutionis dotis, non conferti fratribus, etsi dos conferatur. Haec enim pro oneribus matrimonii iusta recepta sunt, *l. pro oneribus, de iur. dot. C. 2. l. dotis fructus, eod. P. c. salubriter, de usur. § 1.* Item generaliter non confertur ea, quae filiofam. solui debent post mortem patris, quae post mortem illi queruntur: sicut nec olim emancipati illa conferrebant, *l. penult. de colla. bon. P. l. ea demum, 6. § l. nec emancipati, 15. de collatio. Cod.* Paulus quoque respondit, de illis quae sine culpa vel dolo conferre debentur perierunt, ea non reuocanda in collationem, *l. 2. § de illis, l. 1. § confertur, de collat. bono. P. § 1.* Impleta & erat olim questio, quantum emancipatus, qui omnia sua conferrebat, cōferre debebat, quam explicat *l. 1. § nunc videmus, de coniug. cum emanc. liber. lib. 3. 7. P. ritu. 9.* Sed hodie facilis est quaestiois solutio, cum non conferatur aduentitia, sed tantum profectitia, *l. fin. de coll. C. § 1.* A quibus vero postuletur collatio, seu qui sint qui conferre teneantur, leges expedite docent, cum distictione iuris antiqui, noui, & nouissimi. In primis autem illud sciendum est, inter extraneos alicui succedentes, non esse locum collationi, *l. si. C. com. vtri. iudi. 2.* Neque locum habere, cū ascendentes succedunt descendentibus, *Bald. in l. quoniam nouella, 2. coll. per illam legem, C. de inof. testa. probat. l. ut liberis, C. de col. Cyn. Alex. Jafon in l. si emancipati, C. eo. vbi inuenies rationes.* Nec 3. quando collaterales succedunt collateralibus, *P. aut. Castr. Bald. § alii, ad d. l. si emancipati, vbi vide gl. vtilis in hac materia § resolutorias quaestiones gl. in l. 1. C. de leg. hered. Vel 4. si filii succedant cum extraneis, *d. l. si. C. com. vtri. iud. l. fin. d. l. si emancipati, num. 25.* Locum igitur habebit tantum collatio, quando ascendentes succedunt descendentes, tribus adhuc concurrentibus & non aliter: vt notat Iafon, *l. dem. eo. nu. 30. § 3. 2.* Vt isti successores descendentes vocentur ex primo capite, vnde liberi: nam si postquam ex eo capite exclusi sunt, per caput, vnde agnati, vel ex tertio, vnde cognati, succederent, vt in *l. 1. § sed videndum, de success. edi. P. gl. in l. 1. qui adm. ad bono posse, poss. P.* non habebit locum collatio: quemadmodum non habet locum inter agnatos & cognatos, & ita tradit *Bald. in d. l. si emancipati, colla. 3.* Secundo exigitur, ante quam cōferant, vt isti successores descendentes sint in primo gradu, aut succedant in locum primi, nullaque eos antecedit: alioquin interueniente alia disparitate gradus, inter eos non est locus collationi, *idem eod. col. 4.* Proinde inquit *Bald. & Iafon, in d. col. 4. § Jafon d. nu. 3. § si pater habet filium in potestate, & nepotes in vnde cum, non erit inter eos facienda collatio.* Quia postquam filius primum gradum tenet, nepotes poterant praeteriri ab auo, qui non tenebatur vllam legitimam illis relinquere, *l. si quis filio exheredato, § l. posthumum, de iust. v. p. P.* Et ita instituti videntur, tanquam extranei. Et inter extraneos cessat collatio, id est, extranei non tenentur conferre filiis testatoris, *d. l. si. C. com. vtri. iud. Se-**

quitur & inde, quod exstante statuto, vt filijs existentibus filia non succedat ab intestato, si pater institueret filium & filiam heredes, non esse locum collationi, *Jafon d. l. si emancipati, nu. 3. 3.* quia pater huic filio non tenebatur relinquere legitimam, *Bald. in l. maximum vltimū, vlt. col. C. de libe. preter.* Vide tamen distinctionē hae de re pleniorē apud eundem Iafonem, *vbi sup. nu. 34.* Tertio adhuc exigitur, vt collatio locum habeat etiam inter successores descendentes, quod tales succedant pari titulo vniuersali. Nam si succedant titulo particulari, puta quia legatum vel fideicommissum eis relictum acceptarent, & contenti nolent esse heredes vniuersales patris, tales singulares successores non tenentur cōferre, *l. a patre, § l. filiam cum fratribus, C. de collatio l. si. de colla. dot.* Itaque tria requiruntur in capacitate eorū, qui conferre debeant, vt sint descendentes, iūq; primum locū teneant, vel loco primi gradus sint: & vt heredes sint vniuersales, id est, vt succedant in quota, velut in vnciis certis: vel per capita generaliter, & in partes, non autem in singularibus rebus, ¶ Isti autē vel sint sui omnes, vel emancipati omnes, vel sui cum emancipatis succedentes. Emancipati succedentes suis tantum conferrebant, sed si succedebat soli patri antiquo iure, non sibi conferrebant: vtrique enim erant incogniti lege 12. tab. & iure aliquo Caesarū, nec alter alteri intrigabat iniuriam, *l. 3. § quoties, § § emancipati, § l. 1. § si § l. 2. § si tres, de col. bono. P. l. si emancipati, de coll. C. l. filii quem § vnde amicus, de bon. poss. cont. tab. P.* sicut: quando emancipatus cum suo succedebat, *l. 1. in princ. de coll. bon. P. d. l. si emancipati, facit l. si dotem, C. de coll. vel cum filiis suis, id est, cum nepotibus, l. 1. § si filius, de coniug. cum emanc. l. 1. § si ex doctante, § l. 3. § si de coll. bono. P.* qui locura patris in potestate mortui existentis repetebant, § cum filia de her. qua ab int. deser. l. si pater, de col. bono. P. Veruntamen hodie emancipati quoque inter se cōferunt profectitia ab eius successione, de qua agitur, *l. ut liberis, de coll. C.* propter æqualitatem in successione commendatā. Conferunt & emancipati cum suis succedentes hodie sola profectitia, *l. si. C. eo. iungationem l. si fratres, § dem Papinianus, pro soc. P.* cum olim omnia sua bona conferre successuri cum illis tenerentur, videlicet etiam aduentitia, *l. 2. § si tres, de col. bon. P. ita & solus cum emancipato succedens, cum sibi hodie referret aduentitia propria, tenetur emancipato vicissim conferre profectitia, l. ut liberis, § l. filia dotē, C. de colla. facit l. 1. in princ. de coll. dot. P.* Similiter cum sui soli succedunt, conferunt etiam sibi profectitia, & dotēs, & donationes propter nuptias, *l. dotis, § si ite dotē, 4. § l. filia licet, 12. l. ut liberis, 17. C. de coll. § 1. transit, & collationis ius questum in heredes, l. si maritus, 14. col. 1. § biduum, de coll. bon. P.* Erit tamen regula generalis: nemine teneri aliis conferre, nisi expresse per legē dicatur, *l. illa, de colla. C. § ibi Jafon nu. 5. vt diximus.* ¶ Forma conferendi, vel re, vel cautione conficiture, ipso facto inita collationis ratione. Cautione, datis fideiussoribus aut pignori de conferendo, *l. 1. § quamuis, § Sinebo, de col. bon. P.* quae cautio committitur, quando post in terpellationem de conferendo factā, tantum tempus lapsum est, in quo conferre potuisset, si voluisset, continetur; condemnationē quā ea res sit, quae non confertur, *l. si quis, 5. § fin. eo.* Quod si quis neq; conferre, neq; canere velit, denegantur ei petitio hereditatis, & quae inde sequuntur actiones hereditariae: quousq; conferat vel caneat: vel si possidens contemnat cōferre iudicis officio adigitur, *l. 1. § si frater, § sed si non nunquam, 8. eo.* Si tamen inter partes conuenit quid conferendum sit, non est opus cautione: sed quando inter succedentes, inter quos collationi locus est, cōtraueritur, num aliquid sic conferendum, tunc enim suspēditur collatio eius data cautione de conferendo si necesse sit, *l. 1. de coll. dot. P. l. si soror, 8. de coll. C. doctores in l. cum emancipati, eo. textus in l. posthumo praeterito, 11. C. eo.* Fit insuper collatio, non tam adferendo, quam minus accipiendo, videlicet computando in partem acceptum iam, *l. dotis, 5. C. eo. l. 1. § sed si tantum, de coll. bon. P.* vel delegatione facta vel cautione, *l. 2. C. de coll. § 1.* Porro hic obseruandum est primo loco, non cuiusq; successiois olim fuisse collationē. Nam ex testamento succedentibus non erat opus collatione, *l. 1. § l. filia dotem, C. eo. l. si filia, de coll. dot. P.* Hodie tamen, ex testamento & ab intestato, nisi prohibeat expresse defunctus, locum habet, § illud, de trien. § semi. in authentico ex testamento, C. de collat. § ibi interpre. Secundo necessarium erit, vt successio, quae requirit collationem, sit iuris vniuersi, non rerum singularium, *l. a patre, Cod. eod. 1. § quoties § § si ipso, de collat. bonor.* Tertio notandum, collationem fieri, quando successio eodem iure ad successores deuoluitur: puta, si coheredes sint omnes ab intestato, vel omnes per bonorum possessionem contra tabulas vel secundam, vel omnes ex

testamento. Neque inter successores diuerso iure locus erat collationi, *l. pater filium, cum l. sequi de colla. dot. l. 1. §. 1. de coll. bon. P. l. filium, §. videamus, de bono poss. con. tab. P. Vna enim & eadem res, diuersi iuris non potest ceteri, l. enim qui ades, de v. s. cap. nisi qui diuerso iure succedant, poterint eodem iure succedere, quod ex æquitate Scæuolæ manere dicitur, l. si filius, de coll. bono. Hodie tamen, collatio locum habet & inter succedentes diuerso iure. ex sententia Bartoli in l. pater, de colla. dot. & vide Alexan. & Aret. in l. si emancipati, C. de colla. ¶ Et proinde hodie, si filia renūciat bonis paternis cum iuramento, ob quod non habet regressum ad bona paterna, per c. quamuis, de pact. in sex. Velit, gratia iuramenti obtenta, succedere patri, in quibus casibus admittitur iure particulari, in legitima censenda debet conferre quod accepit nomine dotis, et si quid accepit aliud. Item si velit ab intestato succedere cum fratribus, vt videtur in æqualitas, l. pen. §. l. ut liberis, C. de collatio. l. fin. C. comm. vtr. iudi.*

¶ Finis propter quem collatio petitur & fit, est æqualitas, & vt communicata vel contributa æqualiter diuidantur, l. ut liberis, vbi aqua lance, l. illud, 20. vbi Bar. l. illud, de trien. §. sem. in nouell. Æqualitas autem hæc nõ est arithmetica, sed geometrica, vt collatis omnibus quæ conferenda sunt, vnusquisque accipiat portionem secundum dispositionem testatoris, vel legis delatam. Sic enim referenda est æqualitas ad relictum. Veluti, si vnus ex coheredibus institutus sit in duabus vnciis, alter coheredum in decem reportatis omnibus conferendis in acervum hereditatis, quæ ita crescit, vnus duas vncias totius, alius decem accipiet. Et si æqualiter instituti sunt, æqualiter diuidentur: quamuis vnus plus alio conferat, quia plus a defuncto acceperat. Et ita proportio est in diuersis partibus geometrica, quemadmodum & in specie l. 1. de impub. & aliis sublit. C. ¶ Rationem habebat collatio quæ fiebat olim omnium bonorum ab emancipato suo, quo tempore omnia quæ rebus suis patri etiam in proprietate, per l. placet, de acquir. hered. P. emancipatus autem sibi: quomodo esse, vt sua bona in medium conferrent, qui ppetere paterna, l. de colla. bon. P. Item vt iniuria, qua videbantur affici ab emancipatis sui in successione expetita, compensaretur collatione, l. si filius, 10. de coll. bono. cum similit. sup. citatis. Hodie quoque ratio æqualitatis remanet, vt quia aduentitia nõ quærit suis patri nisi quoad vsum fructuum, sed propria habet, l. cum oportet, de bo. que. lib. C. ita nec emancipatus ei conferat aduentitia, sed vt que tantum profecticia, l. fin. de coll. C. & si plus vnus altero profectitorum accepit, vel vnus quippiam, alius nihil, communicando ad æqualitatem reducuntur iustam. Vt qui filii fuerunt eiusdem patris, vel matris, vel aui nepotes quibus succedunt, & æqualis gradus pro modulo proportionis geometricæ æqualia referant. Sic iustum existimantur nomothetæ tantum ante nuptialem donationem vxorem lucrarij marito lucranda dotem dedisset, propter æqualitatem conferendam, non aliter: cum æqualitatis & iustitiae sint iurifconsulti amatores, §. fin. de non elig. sec. nub. in aui. aui. æqualitas, & aui. ben. sed que nihil, de pacti. conuen. tam sup. dot. Et C. Neque sunt ferendi iudiciali, qui per prerogatiuas pretendunt aliquid plus ab aduersariis petere, quam ipsi ab aliis pullati fieri pariantur, l. si. C. de fructib. & lit. exp. Et vix est inter duos vel plures negotiij componendum, in quo non exigatur quædam æqualitatis proportio: vt in emtionibus, l. 1. de cont. emt. P. in institutionibus heredum, l. quoties §. heredes, de here. instit. P. in substitutionibus, l. iam hoc iure, de vulg. l. quamuis, C. de impub. legatis, l. legatarius inuoluit, §. fin. de legat. 1. & aliis.

De Modis, quibus alicui adimitur hereditas, vel pars eius obiter. Cap. 9.

- 1 Iuris accrescendi preluia, & continuatio huius cap. cum præcedens.
- 2 Hereditas, vel parte eius quæ pluribus de causis priuatur.
- 3 Defunctum accusans de negotiatione illicita, priuatur eius successione: vel alia iniuria efficiens, non succedit ei. nu. 7.
- 4 Captiuum non redimens, an ei possit succedere.
- 5 Vxorem defuncti possidens non potest defuncto succedere.
- 6 Partum suppositum dicens pupillum defuncto, nec obtinuit, non potest defuncto succedere.
- 8 Vxor contra prohibitionem legis nubens, non potest institui maritum.
- 9 Voluntatem defuncti non implens, quando priuatur hereditate: numq. hoc verum sit in Gallia.

10 Hereditas vacans, vel partes earum deficientium instituto, rum, quibus deferantur.

Superioribus ¶ explicationibus satis, vt opinor, apparuit, quæ ratione heres secundum expressam aut tacitam voluntatem defuncti, portionem bonorum eius sibi relicta consequatur. Superest nunc vt doceamus, qua via & ratione, heres, legatarius, vel fideicommissarius, portionem alterius peroræ deficientis volens aut inuitus cogatur agnoscere, vel quando possit ratione suæ partis vel personæ, alterius partem consequi. Sane per difficultis est quæstio, & in qua Meandri flexus & recessus plures sunt, tum ob causam propter quam portio remanet non agnati, tum propter coniunctionis & disjunctionis distinctiones: tum maxime propter iuris accrescendi quæstiones, quæ non possunt nisi priuationibus partium & coniunctionibus præueniuntur illucere. Quare postrema erit iuris accrescendi indagatio. ¶ Causæ portio plures sunt, ex quibus qui vocabatur ad hereditatem, vel hereditatis partem, excluditur a successione: vel quia non vult, & repudiat vel quia non potest adipisci, vt incapax aut indignus, vt in l. cum quidam, 12. de iis quibus vt indig. P. cum similit. De repudianda libertate plana est via, l. nec emere, de iure delib. secundum explanationem non stræ superioris tractationis, sup. cap. 6. Diximus & insuper, quibus modis causa testati perueniebat in causam intestati, lib. 4. cap. 1. & quomodo liberum erat vocatis ab intestato reilicere successorem, pro parte sibi delata, vnde aliis succedendi facultas acquireretur.

¶ Quæ non reperam, sed vltra monebo obiter cum pluribus de causis quis possit hereditatem, vel eius partem, aut rem nancisci, & totidem posse vt indignum priuari: veluti, si post mortem defuncti eundem illicite mercis accusator detulerit, quamuis ex ea causa, non institutus seruis libertatem meruerit, l. de iis quibus vt indig. leg. anser. lib. 34. P. ut. 9. Item si per eius negligentiam & culpam is qui eum instituit mortuus fuerit, l. 3. eod. puta si furiosum non curauerit: si medicum non adhibuerit, vel adhibuerit quidem, sed malum, aui. liberi, C. de episc. audi. l. quod si noluit, §. emancipium, de edil. edi. P. si alimenta negauerit eidem, l. necare, de li. agno. P. Quia omnes heredes officiose se erga defunctos gerere debent, l. portiones, 21. de iis quibus vt indig. P. Atque si heres, qui nõ vindicauit necem illatam per alium defuncto, segniter se gerendo & cum culpa sua ab alio præuenit, indignus est hereditate, l. necessarios, §. 5. ad Sena. Sylvania P. l. de iur. f. §. l. heredem, 17. l. ei qui, 20. d. tit. de iis quibus. Et P. l. 3. C. eo. lib. 6. tit. 35. multo magis, si ipse ei necem vel causam mortis intulerit, l. frab hostibus, §. fin. sol. mari. P. Quare merito lucrum illi admittitur, ne ex scelere dicitur, l. ex del. def. in quan. hered. tene. C. l. in heredem, §. de calumnia. P. quodque non debeat lucrum consequi ex eo, quo prænam meretur, in l. si cui, ex quibus cau. mau. P. l. 1. §. 1. si quis alig. test. probi. P. l. sine hereditaria, de neg. gest. Excusatur tamen non vindicans mortem ab alio illatam, si heres pupillus sit, d. l. 3. §. l. minoribus, §. l. 6. C. de iis quibus vt indig. si ignoretur auctores homicidii, l. si ideo, 7. §. l. cum fratrem 9. eod. aut si alius sine negligentia heredis accusationem instituat prius præueniendo, l. fororem, 10. eod. C.

¶ Et iure ciuili, qui non redimit ab hostibus captum, ei non potest succedere, l. si captiuus, C. de episc. & Cleri. Potest tamen iusta esse excusationis causa, ob quam non imputetur heredi omisso redemptionis, si minor sit, si inops, si tempora non patiantur, si ab alio præuenit redimatur. Sed & voluntas ipsius capti excusatur, qui noluit se tanti redimi quanti inscriptus erat: ei enim magis imputandum quam heredi, quod maluit parere suis faultatibus, quam cum eorum aliqua iactura redimi. Neque ex parte heredis tunc oritur ingratitudo vel indignitas, ob quam heredes expunguntur a successione. ¶ Existat & ademptionis hereditariæ causæ decretum iuris, si iniuriam mortuo intulerit eius vxorem violando vel polluendo, secundum gl. in l. fororem, in fin. C. de iis qui vt indig. §. gl. in l. 1. eod. ¶ Vel si dicat pupillum eius relicto, suppositum, accusando partus subiecti matræ & vxorem defuncti, nec obtinuit, l. cum in secundis tabulis, 18. eod. P. Si viui, cui successus est hereditatem vel partem donauerit, l. 1. §. fin. eo. l. quidam, §. si. l. sequem. de donat. P. l. si. C. de pact. qui testamentum de falso accusauerit, nec obtinuit, l. post legatum, §. in prin. §. si pater, & §. qui principale, de iis quibus vt ind. P. Si tutor datus cum legato a tutela se excusauerit, d. l. post legatum, §. amittere. ¶ Si inimicitie capitales non reconciliatæ interuenierint inter legatarium & testatorem, & verisimile sit testatorem noluisse ei legatum vel fideicommissum præfari, l. si inimicitia, 9. de iis quibus, vt indig. Pandect. l. 3. §. Lex parte, de ad. leg. P. l. fideicommissum, C. de fideicommiss. Aut